

**ประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**
**THE EFFECTIVENESS OF SUPPLY MANAGEMENT OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIGATIONS IN THE AREA OF RHRA NAKORN SI
AYUTTHAYA PROVINCE**

ปราณี พูลพิทักษ์ธรรม *

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ ๓) ข้อเสนอแนะ ให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๕ คน เลือกด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๔๗ แห่ง ที่เลือกจากองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๒๑ แห่ง โดยเลือกจากกำนันดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีระดับความเชื่อมั่น .๙๑ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ ค่าที่ค่าเอฟ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับประสิทธิผลสูงสุด คือ ด้านความเป็นธรรม รองลงมา คือ ด้านการเปิดเผยได้ ด้านสามารถตรวจสอบได้ และด้านความโปร่งใส ตามลำดับ

๒) ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีประสิทธิผลสูงสุด คือ ด้านระเบียบและข้อกำหนด รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านบุคลากร และ ด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

* ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

๓) ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้จัดซื้อจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๓^๑ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการประชุม หรือสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือผู้เกี่ยวข้องกับงานพัสดุของหน่วยงานทุก ๆ ปี เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานพัสดุ ได้ชี้แจง รับฟังปัญหาและแก้ไขเกี่ยวกับความต้องการพัสดุของผู้ใช้ในหน่วยงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันในการวางแผนการกำหนดนโยบายการบริหารพัสดุ และถือปฏิบัติร่วมกันโดยเคร่งครัด

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การบริหารงานพัสดุ, องค์การบริหารส่วนตำบล; จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the effectiveness of supply management of Sub-District Administrative Organizations in the area of Phra Nakorn Si Ayutthaya Province, 2) to study the factors related to the effectiveness of supply management of Sub-District Administrative Organizations in the area of Phra Nakorn Si Ayutthaya Province, and 3) to propose the appropriate advices for supply management of Sub-District Administrative Organizations in the area of Phra Nakorn Si Ayutthaya Province. This study was a quantitative research which was conducted by studying the sample of 175 respondents who were selected by multi-stage sampling technique from the personnel in 47 Sub-District Administrative Organizations at the total number of 121 organizations in the area of Phra Nakorn Si Ayutthaya Province. These samples consisted of Chief Administrator of Sub-District Administrative Organizations, Chief of Finance Divisions and Supply Official of Sub-District Administrative Organizations. The research tool was a questionnaire at the level of reliability .91. The statistics used for data analysis comprising percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test(One-Way ANOVA) with pair comparison by Scheffé method and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were as follows:

1) The effectiveness of supply management of Sub-District Administrative Organization in Phra Nakorn Si Ayutthaya in overall was at the high level, while considered in each aspect found that the highest level was the aspect

of justice, followed by publicize aspect, accountability aspect and transparency aspect, respectively.

2) The factors related to the effectiveness of supply management of Sub-District Administrative Organizations in overall was at the high level, while considered in details found that the aspect of rules and regulations was at the highest, followed by planning aspect, personnel aspect and auditing and evaluation aspect, respectively.

3) The proposed advices from this research composed of the following elements: the procurement officials should follow the procuring regulations of Ministry of Interior on supply B.E.2535 amended to the 9th edition B.E.2553. The conference or seminar on supply should be organized every year for the participants of supply officials of the organizations. The supply officials should be able to propose, to acknowledge on the problems of supply in each unit regularly. They should participate in supply policy formulations and it should be strictly enforced.

Keywords : Effectiveness; Management; Subdistrict Administrative Organegations; Phra Nakorn Si Ayutthaya Province.

บทนำ

ในปัจจุบันยังคงพบปัญหาของการบริหารงานพัสดุเริ่มตั้งแต่การวางแผน องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งยังไม่มีการวางแผนการจัดหาพัสดุหรือมีการวางแผนแต่ไม่ได้นำไปใช้ ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้พัสดุการ ไม่จัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ ไม่มีการลงบัญชีรับจ่ายวัสดุ หลักฐานการเบิกจ่ายวัสดุไม่เป็นปัจจุบันและไม่ถูกต้องตามระเบียบ มีการแบ่งซื้อแบ่งจ้างให้วงเงินต่ำกว่ากำหนด เพื่อจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคาเป็นวิธีที่กระทำไม่ได้ตามระเบียบซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวเพียงเพื่อให้การบริหารพัสดุเกิดความสะดวกคล่องตัวและรวดเร็วเท่านั้น เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ของทางราชการ ทำให้ในช่วงปลายปีงบประมาณ มีการกระจุกตัวในการจัดซื้อจัดจ้างทำให้เกิดข้อบกพร่อง และเกิดการร้องเรียนขึ้น การบริหารพัสดุของหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เพื่อควบคุมการทุจริตและง่ายในการตรวจสอบ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด งานพัสดุจึงเป็นงานที่ค่อนข้างยากในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานพัสดุจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของกฎหมายระเบียบงานพัสดุ ขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้าง วัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนการ

บริหารงานพัสดุประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านการจัดหา ด้านการแจกจ่ายและควบคุม ด้านการบำรุงรักษา และด้านการจำหน่าย ซึ่งผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบและมีความรู้ในเรื่องของระเบียบงานพัสดุที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้พัสดุที่มีคุณภาพ ราคาที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้งาน และการใช้งบประมาณของแผ่นดิน

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ หรือจ่ายเงินตามโครงการหรือเพื่อเหตุใดก็ตาม จะต้องมียารายการนั้นปรากฏในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเท่านั้น หากไม่มีปรากฏในงบประมาณรายจ่ายก็ไม่สามารถที่จะจ่ายเงินนั้นได้ แม้องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีรายได้มากเพียงก็ตามก็ไม่สามารถที่จะจ่ายเงินเพื่อการนั้นได้ ดังนั้น การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของการทำงานการบริหารพัสดุต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทางรัฐวางไว้ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้มีความถูกต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการใช้งบประมาณซึ่งเป็นภาษีของประชาชน

การบริหารงานพัสดุมิมีความสำคัญแม้แต่ในกิจการที่ขายบริการ เช่น สถานศึกษาไม่ว่ารัฐบาลหรือเอกชน เขาจะอยู่ไม่ได้โดยปราศจากการบริหารพัสดุที่ดี เพราะปีหนึ่ง ๆ เขาจะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนล้าน ๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และวัสดุของใช้ต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งแต่ละรายการจะต้องทำการจัดซื้อ และเก็บรักษาไว้จนกว่าจะถึงเวลาที่ต้องใช้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจ เรื่องปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยนาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๕๓ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาดำเนินงานปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓. ข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาบุคลากร หรือ พนักงาน ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ รวมผู้บริหารและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔. ขอบเขตด้านระยะเวลา ทำการศึกษาตั้งแต่ เดือนสิงหาคม ถึง เดือนธันวาคม ๒๕๕๖

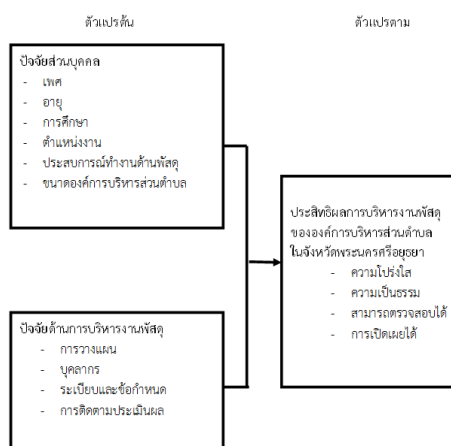
สมมติฐานการวิจัย

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันไป มีประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่างกัน

๒. ปัจจัยด้านประสิทธิผล ได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร การบริหารและการปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยไว้แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยนำแนวคิดกระบวนการทางการบริหาร (Management Process) ๗ ประการที่นิยมเรียกกันโดยย่อว่า POSDCORB และ หลักธรรมาภิบาล (Good governance) มาเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ : กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ รวมผู้บริหารและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๖ อำเภอ ได้แก่ ๑.อำเภอท่าเรือ ๒.อำเภอนครหลวง ๓.อำเภอบางซ้าย ๔.อำเภอบางไทร ๕.อำเภอบางบาล ๖.อำเภอบางปะหัน ๗.อำเภอบางปะอิน ๘.อำเภอบ้านแพรก ๙.อำเภอผักไห่ ๑๐.อำเภอพระนครศรีอยุธยา ๑๑.อำเภอภาชี ๑๒.อำเภอมหาราช ๑๓.อำเภอลาดบัวหลวง ๑๔.อำเภวังน้อย ๑๕.อำเภอเสนา และ ๑๖.อำเภอบางบาล

๒. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ รวมผู้บริหารและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๖ อำเภอ โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๘ อำเภอ ได้แก่ ๑. อำเภอนครหลวง ๒. อำเภอบางซ้าย ๓. อำเภอบางบาล ๔. อำเภอบ้านแพรก ๕. อำเภอพระนครศรีอยุธยา ๖. อำเภอภาชี ๗. อำเภอมหาราช และ ๘. อำเภอลาดบัวหลวง จำนวน ๑๗๕ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดย

ขั้นที่ ๑ ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กับ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าพัสดุ พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นที่ ๒ ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยอธิบายและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และวิธีการกรอกข้อมูลแก่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลและการรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

ขั้นที่ ๓ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจดูในความสมบูรณ์ในแต่ละข้อ และนับจำนวนแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าพบว่าแบบสอบถามชุดใดผู้ตอบแบบสอบถามทำไม่ครบทุกข้อ ก็จะทำการเก็บเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อมูลครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานด้านพัสดุ และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (แบบปิด)

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารพัสดุ ซึ่งได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร ระเบียบและข้อกำหนด และการติดตามประเมินผล และคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน ๕ คะแนน มีระดับประสิทธิผลมากที่สุด

คะแนน ๔ คะแนน มีระดับประสิทธิผลมาก

คะแนน ๓ คะแนน มีระดับประสิทธิผลปานกลาง

คะแนน ๒ คะแนน มีระดับประสิทธิผลน้อย

คะแนน ๑ คะแนน มีระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ มาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุ

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีระดับประสิทธิผลมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีระดับประสิทธิผลมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีระดับประสิทธิผลปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีระดับประสิทธิผลน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ รวมทั้งผู้บริหารและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงานพัสดุ

การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ ค่าที ค่า F และการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

๑. ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Frequency and Percentage) เพื่อใช้อธิบายความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานหรือ

ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ รวมทั้งผู้บริหารและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และตอนที่ ๒ ปัจจัยด้านประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร การบริหารงานตามระเบียบพัสดุ และการติดตามประเมินผล ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ ๒ ปัจจัยด้านประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร การบริหารงานตามระเบียบพัสดุ และการติดตามประเมินผล ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่ออธิบายค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ ๒ ปัจจัยด้านประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร การบริหารงานตามระเบียบพัสดุ และการติดตามประเมินผล ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔. การทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที่ ค่า F และการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ การวางแผนงาน บุคลากร การบริหารงานตามระเบียบพัสดุ และการติดตามประเมินผล ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุ และประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งผู้บริหาร หัวหน้าส่วนการคลัง และผู้ปฏิบัติงานพัสดุ เป็นเพศชาย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๐ เพศหญิง จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๐ มีอายุ ๑๘ – ๓๐ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๐ อายุ ๓๑ – ๔๐ ปี จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๐ อายุ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๐ อายุ ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๐ มีระดับการศึกษา ปวช./ม.๖ หรือเทียบเท่า จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๐ ระดับการศึกษา ปวส./อนุปริญญา จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๐ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔๐ ระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๐ มีตำแหน่งงาน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัสดุ จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒๐ มีประสบการณ์ทำงานด้านพัสดุ ไม่เกิน ๕ ปี จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๐ ประสบการณ์

ทำงานด้านพัสดุ ๕ - ๑๐ ปี จำนวน ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗๐ ประสบการณ์ทำงานด้านพัสดุ มากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔ มีขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบล ขนาดเล็ก จำนวน ๕๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๐ มีขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบล ขนาดกลาง จำนวน ๑๐๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๐ และมีขนาดองค์กรบริหารส่วนตำบล ขนาดใหญ่ จำนวน ๑๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๐

๒. ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

๒.๑. ด้านการวางแผน พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิผลสูงสุด คือ มีกำหนดความต้องการการใช้พัสดุ รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ มีกำหนดระยะเวลาที่ต้องการใช้พัสดุหรือจัดจ้างให้แล้วเสร็จ และข้อที่มีระดับประสิทธิผลเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีการปฏิบัติตามแผนงานการจัดซื้อจัดจ้างตามรายการและวงเงินที่ได้รับจัดสรร

๒.๒. ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิผลสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานตามขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้าง รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างมีทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับงานพัสดุ รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่พัสดุมีทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับงานพัสดุ และข้อที่มีระดับประสิทธิผลเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับงานพัสดุ

๒.๓. ด้านระเบียบและข้อกำหนด พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิผลสูงสุด คือ การจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการตามระเบียบเกี่ยวกับพัสดุ อย่างถูกต้อง รองลงมา คือ คณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบ ในกรณีวิธีสอราคาและวิธีประกวดราคา รองลงมา คือ มีการจัดซื้อจัดจ้างตรงคุณลักษณะที่กำหนดตามแผนงาน และข้อที่มีระดับประสิทธิผลเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีการจัดซื้อจัดจ้าง ภายในวงเงินที่ต่ำกว่างบประมาณกำหนด

๒.๔. ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิผลสูงสุด คือ มีการประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี รองลงมา คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ รองลงมา คือ มีการใช้ประโยชน์จากการประเมินผล มาเป็นข้อมูลในการพัฒนางานพัสดุ และข้อที่มีระดับประสิทธิผลเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีการระดมความคิดเพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัสดุ

๒.๕. ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกด้านโดยรวม พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ ๑ ด้านระเบียบและข้อกำหนด

ลำดับที่ ๒ ด้านการวางแผน

ลำดับที่ ๓ ด้านระเบียบและข้อกำหนด

ลำดับที่ ๔ ด้านการติดตามและประเมินผล

๓. ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

๓.๑. ด้านความโปร่งใส โดยรวมมีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิภาพสูงสุด คือ การปฏิบัติงานหรือการกระทำการใดๆ ของ อบต.ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย รองลงมา คือ การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง รองลงมา คือ อบต.มีการวางระบบป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบโดยชัดเจน และข้อที่มีระดับประสิทธิภาพเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องมีการส่งมอบผลผลิตบางประการให้กับบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องมีการ ส่งมอบเงินค่าวัสดุหรือสิ่งที่จัดซื้อจัดจ้างให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง

๓.๒. ด้านความเป็นธรรม พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิภาพสูงสุด คือ เมื่อมีการประกวดราคาเกี่ยวกับงานพัสดุ ต้องให้เป็นธรรม เท่าเทียมกับทุก ๆ ฝ่าย รองลงมา คือ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือกฎหมาย กฎระเบียบปฏิบัติของทางราชการอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานและประโยชน์ของส่วนรวมของราชการเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ยุติธรรมและความสมเหตุสมผลประกอบด้วย และข้อที่มีระดับประสิทธิภาพเป็นอันดับสุดท้าย คือ ปฏิบัติต่อผู้ขาย ผู้รับจ้าง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ รวมถึงการรับฟังผู้มาร้องเรียน ร้องทุกข์ ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ

๓.๓. ด้านสามารถตรวจสอบได้ พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับ ข้อที่มีระดับประสิทธิภาพสูงสุด คือ มีการตรวจสอบงบประมาณก่อนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง รองลงมา คือ มีการตรวจหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับจัดซื้อจัดจ้างทุกครั้ง รองลงมา คือ มีการควบคุมการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้าง ทุกขั้นตอน และข้อที่มีระดับประสิทธิภาพเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีการตรวจสอบผลการจัดซื้อจัดจ้างทุกเดือน

๓.๔. ด้านการเปิดเผยได้ พบว่า โดยรวมมีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับประสิทธิภาพสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้แทนชุมชนเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมา คือ มีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างทั้งก่อนดำเนินการ และระหว่างดำเนินการ รองลงมา คือ มีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาพัสดุ และข้อที่มีระดับประสิทธิภาพเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีมาตรการเปิดเผยราคากลางของพัสดุ

๓.๕. ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกด้านโดยรวม โดยรวมมีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับ ค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ ๑ ด้านความเป็นธรรม

ลำดับที่ ๒ ด้านการเปิดเผยได้

ตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีขนาดต่างกัน มีประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุ ด้านความโปร่งใส ด้านความเป็นธรรม และด้านการเปิดเผยได้ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านสามารถตรวจสอบได้ ประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุมีความแตกต่างกัน

๕. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) (ประคอง กรรณสูตร, ๒๕๓๔)^๓ สามารถวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ ด้านการวางแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ๑ ซึ่งมีค่าเป็นบวก สามารถแปลผลได้ว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน

ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ ด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .๓๕ ซึ่งมีค่าเป็นบวก สามารถแปลผลได้ว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน

ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ ด้านระเบียบและข้อกำหนด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ . ๓๖ ซึ่งมีค่าเป็นบวก สามารถแปลผลได้ว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

๑. ควรจัดให้มีการประชุม หรือสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือผู้เกี่ยวข้องกับการพัสดุของหน่วยงานทุกๆ ปี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๒. ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานพัสดุ ได้ประชุมร่วมกันกับผู้บริหาร หัวหน้างาน ในการให้คำอธิบาย ชี้แจง รับฟังปัญหาและแก้ไขเกี่ยวกับความต้องการพัสดุของผู้ใช้ในหน่วยงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกฝ่าย มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และร่วมมือกันในการบริหารงานพัสดุให้เกิดผลดีต่อองค์กร

๓. ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารพัสดุร่วมกันระหว่างทุกๆส่วน/กองของหน่วยงาน โดยให้ผู้บริหารหน่วยงาน หัวหน้าส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบงานพัสดุ ร่วมกันในการวางแผนการกำหนดนโยบายการบริหารพัสดุ และถือปฏิบัติร่วมกันโดยเคร่งครัด

๔. ควรมีการจัดทำคู่มือการบริหารพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล คำอธิบายวิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจน และเป็นระบบสามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๕. ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านระเบียบพัสดุแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานสำหรับหน่วยงานภายใน เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ผู้จัดซื้อจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

๑. การควบคุมพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุได้รับมอบพัสดุแล้ว แต่ยังไม่ดำเนินการลงบัญชีหรือทะเบียนควบคุมพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วน

๒. ครุภัณฑ์บันทึกรายละเอียดของครุภัณฑ์ในทะเบียนคุมทรัพย์สิน ตามระบบบัญชีเกณฑ์ คงค้าง ไม่เป็นปัจจุบัน

๓. การจัดซื้อจัดจ้าง มีความยุ่งยากมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันต้องเข้าระบบ E-lass หากเมื่อระบบอินเทอร์เน็ตขัดข้องก็ไม่สามารถดำเนินการได้

๔. การจัดซื้อ/จัดจ้างไม่ตรงตามแผน โดยจะดำเนินการปลายปีงบประมาณเสมอ บางส่วนมีการจัดซื้อ/จัดจ้างก่อนได้รับอนุมัติ

๕. ขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานแทนกันได้เกี่ยวกับงานพัสดุ

๖. สถานที่จัดเก็บวัสดุไม่เพียงพอกับจำนวนวัสดุที่สั่งมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านพัสดุของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. ควรศึกษาปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๓๘.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๓

สุมนา อยู่โพธิ์. การจัดซื้อและบริหารพัสดุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๓๙.